مكتبة الهمّة

الدولة الإسلامية

ديرشګوني قيمتي وصيتونه

د اسلامي دولت د اميرانو او مجاهدينو لپاره

Download from:aghalibrary.com

ليكنه الشيخ المجاهد

عبد المنعم بن عزِّ الدِّين البدوي

أبو حمزة المهاجر (رحمه الله)

مكتبة الهمّة

الدّولة الإسلاميّة
خلافةُ على مِنهاجِ النُّبوَّة

Download from:aghalibrary.com

لومړی چاپ
محرم ١٤٣٨هـ

دیرشګوني

قیمتي وصیتونه

د اسلامي دولت د امیرانو او مجاهدینو لپاره

لیکنه الشيخ المجاهد

عبد المنعم بن عزّ الدِّين البدوي

أبو حمزة المهاجر (رحمه الله)

مكتبة الهمة

Download from:aghalibrary.com

Download from:aghalibrary.com

د الهمه مکتبې سريزه

الحمد لله، والصلاة والسلام على رسول الله، وعلى آله وصحبه ومن والاه، وبعد:

پدې بايد تهول پوه شي چې زړونو ته هره رسيدونکې خبره، تر هغې زړونه په خپو نشي راوستی او نه يې پرمختک ته هڅولی شي، ترڅو چې له دغو خبرو وينې نه څاڅي، ځکه هره خبره چې ژوندۍ پاتې کيږي هغه د يو ژوندي انسان په زړه کې رالويه شوې وي، هر چې هغه خبرې دي چې په خولو کې زيږدلې او ژبو گذار کړې وي او ويونکې يې د هغې په خاطر کوم جهاد نه وي کړی نو هغه مړې زيږې هيڅ ژوند پکې نه وي.[1]

(١) د سيد قطب له ويناو څخه.

Download from:aghalibrary.com

مجاهده وروره مونږ ستا لپاره د رڼا او نور نه ډکې داسې خبرې غوره کړې چې د اسلامي دولت د يو مشر له زړه راوتې دي، هغه وزير چې شهيد شوی-باذن الله- ابو احمزه المهاجر، هغه انسان چې وينې يې د رافدين په خاوره توی شوې، بيا له هغه ځايه راپورته او ژوندی شوې او اوس د هغه د مينه والو په زړونو کې ژوند کوي.

د شيخ رحمه الله د مرګ نه پنځه کاله وروسته الله تعالی دا توفيق راکړ چې د اميرانو او مجاهدينو په نوم د هغه رحمه الله وصيتونه د الهمه مکتبې په چاپخانو کې چاپ کړو، ترڅو ترې د شيخ بچي او هغه وروڼه استفاده واخلي چې د خلافت ماڼۍ يې درولې ده.

Download from:aghalibrary.com

د الله تعالى نه سوال كوو چې د مهاجر رحمه الله لپاره دغه كلمات د هغه د نيكيو په تله كې واچوي او د اسلامي دولت اميرانو او مجاهدينو ته پرې ګټه ورسوي.

مكتبة الهمّة
الدولة الإسلامية
محرم ١٤٣٨هـ

د ليکوال سريزه

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمدلله والصلاة والسلام على رسول الله، وعلى آله ومن والاه، أما بعد:

مجاهده وروره: كه څه هم زه د پوهې دعوه نه كوم ليكن دغه يو څو نصيحتونه مې درته د كتابونو د مينځ او د نيكانو د خولو څخه را ټول كړي ترڅو ترې فائده واخلئ، د الله تعالى څخه مې سوال دی چې ما او تاسو ته پرې كټه ورسوي.

ابو حمزه المهاجر

١ رمضان ١٤٢٨هـ

د اميرانو لپاره وصيتونه

وصيت (١)

خپل نيت د الله تعالی لپاره خالص کړئ

ځکه چې په اخلاص کې د دنيا او آخرت کاميابي ده؛ رسول الله ﷺ فرمايي:« تَكَفَّلَ اللهُ لِمَنْ جَاهَدَ فِي سَبِيلِهِ، لَا يُخْرِجُهُ مِنْ بَيْتِهِ إِلَّا جِهَادٌ فِي سَبِيلِهِ، وَتَصْدِيقُ كَلِمَتِهِ، بِأَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، أَوْ يُرْجِعَهُ إِلَى مَسْكَنِهِ الَّذِي خَرَجَ مِنْهُ، مَعَ مَا نَالَ مِنْ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ »(٢)

ژباړه:الله د هغه سړي لپاره د دوه خبرو ضمانت کوي چې د الله تعالی په لار کې د جهاد لپاره ووځي، (پدې شرط)چې وتل يې يواځې دالله تعالی په لار کې د جهاد، او د الله تعالی د خبرو د تصديق په خاطر وي، نو دغه انسان به؛ يا:الله تعالی جنت ته داخل کړي(يعنې که پدې سفر کې شهيد شي) او يا به يې

(٢) متفق عليه

خپل کورته په خير راستون کړي چې اجر او يا هم غنيمت به ورسره وي.

دوهم:خپل دغه مبارک عمل يواځې د دې لپاره وکړه چې دالله تعالی کلمه لوړه شي، د أبو موسیٰ ﵁ څخه روايت دی وايي:چې د رسول الله ﷺ څخه چا د هغه سړي په اړه کې پوښتنه وکړه چې د بهادرئ، ملاتړ او يا د رياء له امله جنګ کوي کوم ډول يې د الله په لار کې دی؟ نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل: «مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ»[٣]

ژباړه: څوک چې پدې خاطر جنګ کوي چې د الله تعالی کلمه پر ټولو لوړه شي همدغه د الله تعالی په لاره کې دی.

---

(٣)دحديث متن متفق عليه دی.

وصيت (٢)

دخپل رعيت په مينځ کې انصاف او د هغوي لپاره خير خواهي لټوه.

ځکه«هر هغه څوک چې پر لسو کسانو امير پاتې شوی وي، د قيامت په ورځ به لاس تړلی راوستل شي، خلاصون به يې په انصاف او تباهي به يې په ظلم کې وي»[٤] او «هغه امير چې د مسلمانانو کوم کار ورته حواله شوی وي، مګر دا پکې کوښښ نه کوي او نه پکې خيرا خواهي لټوي؛ مګر د دغو مسلمانانو سره به جنت ته داخل نه شي»[٥]

---

(٤)دحديث متن احمد وغيره مرفوع روايت کړی.

(٥)دحديث متن مسلم روايت کړی.

او«هر هغه امير چې پداسې حالت کې مړ شی چې په زړه کې يې د خپل رعيت سره دوکه پرته وي، نوالله تعالی به پرې جنت حرام کړي»[٦]

وصيت ③

د رايو په طرحه کې بايد د خپلو ملګرو سره مشوره او بحث وکړې.

الله تعالی فرمايي: ﴿ وَشَاوِرۡهُمۡ فِي ٱلۡأَمۡرِۖ ﴾ آل عمران: ١٥٩ ، او ته مشوره کوه دوي سره په کار کې.

ته وګوره چې الله تعالی خپل نبيﷺ ته امر کوي چې د خپلو صحابه کرامو رضي الله عنهم سره مشوره کوه – دا په داسې حال کې چې رسول الله ﷺ پوره عقلمند وو– نو تاسو خو بايد په کلکه سره مشوره وکړئ.

---

(٦) دا حديث متفق عليه دی.

لکه چې په يو اثر کې دی:«هغه څوک به هيڅکله پښيمانه نه شي چې مشوره کوي او هم به نا اميده نه شي چې استخاره کوي»

چا ښه ويلي:(څوک چې په خپل عقل غره شو، نو ګمراه به شي، او چا چې يواځې په خپله رايه تکيه وکړه نو وبه ښويږي، او چا چې د هوښيارو خلکو سره مشوره وکړه نو په سمه لار به روان وي، او څوک چې د هوښيارو خلکو په مرسته روان وو نو خپلو مرامو ته به ورسيږي.

نو د لوړ امير نه تر ډلګۍ مشر پورې هر امير بايد د شورئ يو ښتينې مجلس ولري.

دلته مو بايد پام وي چې د هغه چاسره به مشوره نه کوئ چې تاسو ته اړتيا(ضرورت) او يا څه غوښتنې لري او ترلاسه کول يې غواړي او يا يې د مشورې په اړه څه طمع وي، او هم به د

هغه چاسره مشوره نه کوئ چې په يوه رايه نه ودريږي او په تيزۍ سره خپله رايه بدلوي.

په يو متل کې وايي:(رايه پريږده چې ښه خميره شي) او د علي رضي الله عنه څخه روايت دی وايي:(په جنګ کې د سپين ږيري تشه رايه هم د ځلمي د حاضريدو نه بهتره وي)(٧)

➢مشوره په يو ګوښه ځای کې کوئ، ځکه چې يو خو به مو راز په مجلس پورې تړلی او خوندي پاتې وي، او بل به هغه څوک هم کنترول وي چې راز نشي ساتلی.

د دې خبرې د اهميت په اړه ويل شو چې:(مشوره او بحث د رحمت دوه داسې دروازې دي چې هيڅکله به د چا رايه پرې خطا نه شي)(٨)

---

(٧)د دغه روايت متن بيهقي په سنن کبری کې روايت کړی دی.

(٨)دغه خبره د عمر بن عبدالعزيز رحمه الله نه ماوردی په ادب الدين والدنيا وغيره کې روايت کړيده.

وصيت ④

ګرانه ورو‌ره! پام کوه چيرته داسې څوک په کوم مسئوليت ونه ګمارې چې (پالشي، متملق او غوړ ژبې وي)يواځې ستا خوشامدي کوي، د بدو صلاح کارانو څخه ځان وساته، او څوک چې درته د نصيحت په ډول سخته خبره کوي نو د صبر څخه کار واخله، د هغه خبره په ډير تحمل سره واوره ، خو ديته دې هم بايد فکر وی، چې د نصحيت خبري د پوهانو، عقلمندو، مشرانو او سرپيتوب د خلکو څخه اخله.

وصيت ⑤

د امير لپاره د دين او دنيا لويه ضائعه داده چې د خپل رعيت د احوالو حقيقت ترې ورک شی.

نو اميره ورو‌ره! ته يو انسان يې، تاته هيڅ نه معلوميږي چې د خلکو په سينو(زړونو) کې څه پټ دي؟!

پام کوه چيرته د أمنيت په عذر د خلکو څخه ځان ګوښه نکړې، ځکه چې ته خو به په امن شې ليکن خپل رعيت به ضائع کړې، چې بيا به ته دالله تعالی په نزد ډير نا خوښه امير يې!!.

روغ او امانتدار خلک مقرر کړه، ليکن د هر کار څارنه په خپله کوه، ځکه کله ناکله د امانتدار سړي څخه هم خيانت کيږي، الله تعالی داود عليه السلام ته فرمايي﴿ يَٰدَاوُۥدُ إِنَّا جَعَلۡنَٰكَ خَلِيفَةٗ فِي ٱلۡأَرۡضِ فَٱحۡكُم بَيۡنَ ٱلنَّاسِ بِٱلۡحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ ٱلۡهَوَىٰ فَيُضِلَّكَ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِۚ ﴾ص: ٢٦

ژباړه: اې داوده ته مونږ په ځمکه کې خليفه وګورځولې، نو د خلکو په مينځ کې د حق فيصلې کوه او د خواهشاتو تابعداري مه کوه چې د الله تعالی د لارې څخه به دې ګمراه کړي.

➢ته وګوره! دلته الله تعالی يواځې پدې خبره بس نکړه چې ته خليفه يې، بلکې هغه ته يې د کار کولو امر وکړ، او د نائب په تکيا ځان د کار څخه مشغوله کولو ته يې د ګمراهۍ نسبت وکړ.[۹]

په همدې ډول کوم خلک چې د فساد په نيت بحثونه کوي او خبري وړي راوړي د هغه په خبره غوږ مه ګروه، ځکه د ده مثال د دوکه مار دی، اګر که په ښکاره کې نصيحت مند ښکاري، خو خبره يې بيخي شاته هم مه اچوه ځکه کيدايشي چې ريښتونی وی.

په خپلو ملګرو ښه ګمان کوه، ځکه نيک ګمان په درته ډيره سترتيا را لنډه کړي.

---

(۹) ماوردي د بدائع السلک في طبائع الملک نه نقل کړی دی.

وصيت ٦

امير له پکار دي چې د الله تعالى حقوق او حدود په خپل ځان او بيا په خپلو ملګرو لازم کړي.

[وجه داده، چې ته د دين لپاره خپل ځان قربانوې، نو بايد احکام يې هم په ځان تطبيق کړې][10].

بله دا چې ته د به خلکو اصلاح څنګه وکړی شې او ته په خپله فاسد يې!!!، ته به څنګه چاته لار وښايې او ته په خپله ګمراه يې!!!، ځکه دا ممکن نده چې ړوند دې چاته لار وښايې يا دې ذليل چاته عزت ورکړي، ځکه دګناه د ذلت څخه بل لوي ذلت نشته، لکه چې د نيکۍ د عزت نه لوړ عزت نشته.

نو امير له پکار دي چې د بې ځايه کارونو څخه ځان وساتې او د فاسقانو سره ملګرتياوې نه کوي.

---

(١٠) امام ماوردي په الاحکام السلطانيه کې.

وصيت ⑦

پام کوه چې د حالاتو سختي او ناداري دې داسي څه ته اړ نکړي چې په ناحقه يې حاصل کړې.

ځکه د پراخۍ پر امید په تنګدستۍ صبر، او د هغې د انجام فضيلت، د داسې ګناه د صادريدو څخه بهتر دی، چې بيا ټول عمر د هغې د ناوړه نتائجو څخه په ويره کې وې، او همدا وجه ده چې د دين دارو مدار په صبر باندې دی.

وصيت ⑧

ځان وساته چېرته د رعيت څخه ستا سپرلۍ يا جامې توپير ونلري.

ځکه چې عمر رضي الله عنه ابو موسی اشعري رضي الله عنه ته ليکلي وو:(...ماته دا خبره را رسيدلې: داسې اوازې دي چې ستا او ستا د خاندان څه خاص قسم لباس او خوراک او سپرلۍ دي!!! چې د نورو مسلمانانو هغه شان نشته!!! نو اې د الله بنده! ځان وساته

چيرته د هغه حيوان(ګډه، چيلي) په څير نشي چې په يوه شنه زمکه تيريده، نو ټول فکر يې په چاقيدو کې شو، خو پدی نه وو خبر چې په چاقيدلو کې يې مرګ دی او پدې هم پوه شه چې کله د ملت ساتونکي بې لارې شي، نو ملت يې هم بې لارې کيږي، او بد بخته هغه څوک دی چې رعيت د ده له امله بد بخته شي.[11]

وصيت ⑨

پدې پوه شئ چې د جنګ په اړه کې دغه مشهورې ويناوي د عبرت وړ دي:

① په جګړه کې صبر ډير دروند دی ② چل پڼکې پوره قطب دی ③ دارو مدار يې په محنت او کوښښ دی ④ سره سينه يې چوکاټ دی ⑤ احتياط يې واکې دي.

(۱۱) کنز العمال کې د الدينوری څخه روايت دی، او هم ابن ابي شيبه دغه شان روايت کړی دی.

بيا په دغه ويناؤ کې د هرې يوې ځانته ميوه ده: د **صبر** ميوه تأييد، د **چل** ميوه بريالي توب، د **محنت** او **کوشش** ميوه توفيق، د **سړې سينې** ميوه برکت، او د **احتياط** ميوه سلامتي ده.

د عمرو بن معديکرب رضي الله عنه [۱۲]څخه د جګړې په اړه پوښتنه وشوه، نو هغه وويل:(چاچې پکې صبر وکړ نتيجه به يې ورته ښکاره شي، او څوک چې ترې ستون شو هغه ضائع شو).[۱۳]

نو د عجلت (تلوار) څخه به ځان ساتې؛ ځکه ډير ځل د عجلت په وجه وروسته پښيمانی راځي.

---

(۱۲) په صحابه کرامو کې يو اتل جنګيالی او بهادر وو.

(۱۳) بلاذري په خپل سند سره په خپل کتاب: فتوح البلدان کې ذکر کړی.

وصيت (١٠)

د جنګ د سختۍ په وخت په مجاهدينو کې ازمايل شوي ملګري مخکې کړه.

بيا دغه ملګري په ډلګيو و ويشه؛ ترڅو پرې کمزوری مضبوط، او بُزدله قوي شي، پام کوه چې په ورونو کې در سره مُخَذِّلْ او مُرْجِفْ(١٤) ملګری نشي، او د جاسوسانو څخه ډير سخت ځان وساته.

ډير ځل-د الله تعالى په حکم- يوه وړه ډلګۍ په لويه ډله غالبه شي.

او ديته هم پام کوه چيرته د جګړې او غزاګانو لپاره تکړه مجاهدين را ټول نکړې چې کمزوري په کور کې خفه پاتې

(١٤) مُخَذِّلْ:هغه څوک چې د جنګ په اړه د ملګرو زړونه ماتوي، جذبې يې سړوي او جهاد ورته بيځايه او بې نتيجې ښکاره کوي، مُرْجِفْ:تشې اوازې او پروپاګند خپرونکی.

شی؛ رسول ﷺ فرمايي: (يقينا تاسو سره يواځې د کمزورو پر سر مرسته کيږي)[15]

وصيت (۱۱)

که چرته در سره د زغرو او وسپنيزه خوليو اسانتيا موجوده وه نو گټه ترې واخله، او دا بايد دبزدلی نښه ونه گڼل شي.

ځکه رسول الله ﷺ د ټولو خلکو څخه زيات بهادر وو، خو بيا يې هم زغره اغوستله، او دا د دې خبرې مانع نده چې په مناسبه موقعه سر تور سر جنگ ته و دانگې.

حبيب بن المهلب رحمه الله عليه[16] وايي:(په جگړه کې به هميشه ما ته هغه سړی د دوه تنو په څير سخت وو؛ چې زغره به يې

(۱۵) دحديث متن په صحيح بخاری کې دی.

(۱٦) حبيب بن مهلب بن ابي صفره : د مروان په زمانه کي مشهور بهادر وو.اعلام للزرکلی.

اغوستې وه، او هغه دوه سرې به راته د يو تن پشان کمزورې ښکاره کيدل چې سرتورې به وو).

د حبيب رحمه الله دا خبره چې بعضې پوهه خلکو واوريده نو ويې ويل:حبيب رښتيا ويلي، ځکه وسله خپله بهترې لرې؛ ته نه ګورې چې د چيغې په وخت خلک وايي: هلئ وسله را واخلئ، نه داچې:سرې را واخلئ.(١٧)

وصيت ⑫

هغه امير هوښيار بلل کيږي چې د خپلو ملګرو لپاره د خوراک دومره توښه ورکړي چې ټوله ورځ پرې د هغوي نفسونه قوي وي.

ځکه چې مونږ د طالبانو په ملتيا د جنګ پر مهال د شمالي ټلوالې د بعضو مړو عسکرو جيبونه ولټول نو په هغې کې مميز (وچکې) پرتې وې.

(١٧) عيون الاخبار.

وصيت ⑬

د امير لپاره پکار دي چې د هرې ډلګۍ لپاره خپل امير وټاکي.

او د ملګرو سامانونه او موټرې ښه وګوري؛ ترڅو هغه موټرې ترې لرې کړی شي چې د خرابيدو امکان يې واضح وي، په خاصه توګه د اوږد سفر او جنګ پر مهال.

وصيت ⑭

بايد په يو موټر کې د دريو مجاهدينو څخه زيات سپاره نکړی شي.

مګر هغه وخت چې د مصلحت تقاضا وي او هم بايد د ګروپونو په مينځ کې امنيتي رابطه موجود وي، چې د جنګ او خبرو شفرونه ورسره وی.

وصيت (١٥)

په امير لازم دي چې خپلو ملگرو او مجاهدينو ته د عزم او ثبات ويناوې وکړي، ترڅو د هغوي زړونه په دښمن د کاميابۍ لپاره وهڅول شي.

او هم بايد ورته د نصرت داسې اسباب بيان کړی شي د ښمن يې په سترگو کې کمزوری راشي؛ الله تعالی فرمايي: ﴿ إِذْ يُرِيكَهُمُ ٱللَّهُ فِى مَنَامِكَ قَلِيلًا ۖ وَلَوْ أَرَىٰكَهُمْ كَثِيرًا لَّفَشِلْتُمْ وَلَتَنَٰزَعْتُمْ فِى ٱلْأَمْرِ ﴾ الأنفال: ٤٣

ژباړه: کله چې تا ته الله تعالی دوی په خوب کې لږ وښودل، که چيرته يې درته ډير ښودلي وی نو تاسو به کمزوري شوي وی، او (دجگړي) په اړه به مو اختلاف کړی وی.

وصيت ⑯

امير لپاره پكار دي چې د جنګ ساحه ښه وګوري

او په داسې ځای کې جګړه پيل نکړي چې دښمن پرې په آسانۍ التفاف (دشا له پلوه را تاويدل) کولای شي، همداډول به ملګري دومره لرې هم نه ليږي چې روغ راتلل يې ګران وي.

وصيت ⑰

رسول الله ﷺ فرمايي:(جنګ دوکه او چل دی)[18].

مهلب رحمه الله عليه[19] وايي: په جنګ کې چلونه استعمالوئ ځکه د دې اثر د کومکي عسکرو د ليږلو څخه ډير زيات دی.

---

(۱۸) يا دا چې جنګ د دوکې نوم دی. حديث متن متفق عليه دی.

(۱۹) مهلب ابن ابي صفره ابن حبان په ثقات التابعين کی ذکر کړی،وايی:...په خراسان د حجاج له لورې اته کال والي پاتې شوی، او ابن حجر په تهذيب التهذيب کې د ابن صبيه نه نقل کوي، وايي:په خپل وخت کې ترټولو بهادر انسان وو.

په جنګي چلونو کې لاندې ډولونه هم دي:

① جاسوسان خپرول ② د احوالو راغونډول ③په جګړو کې د تَوْرِيِې[٢٠] څخه کار اخيستل؛ ځکه د رسول الله ﷺ عادت مبارک دا وو چې کله به يې ديوې غزا اراده لرله نو توريه به يې د بلې کوله.

شاعر وايي: إذا ضاقَ صَدْرُ المَرْءِ عَنْ كَتْمِ سِرِّه ... فَصَدْرُ الذي يُسْتودَعُ السِّرَّ أَضْيَقُ

ژباړه: کله چې د يو سړي سينه د راز په ساتنه تنګه شي، نو چا له چې راز ورکوي، د هغه سينه خو به پرې ډيره تنګه وي.

همدا راز دښمن ته په هر وخت کې ويښ اوسئ ترڅو: ① دربانديې د نړدې نه را ونه دانګي. ② يا دربانديې د لرې نه حمله ونکړي. ③ يا درته په دوکه پټ نشي. ④ او يا دربانديې د تللو څخه وروسته را ونه ګرځي.

(٢٠) توريه ديته وايي: چې ته يو کار کوې او داسې الفاظ د هغې په اړه وکاروې چې د اوريدونکې ترې يو او ستا ترې بل مراد وي.

وصيت ⑱

د امير د هوښيارتيا او تجربې څخه دا خبره هم ده چې د موقع نه استفاده وکړي.

[ځکه موقعه د سترګو په رپ کې تيريږي، بيا به پچو ته ګورې او ګډې به درڅخه تللې وي].

پکار ده چې په لومړي سر کې حمله وکړی شي نه په لکۍ کې.

ديو شعرمعنا ده: کله بادونه را اولوځي نو غنيمت يې وګڼه، ځکه د ناکامۍ په وخت بادونه ولاړ وي.

وصيت ⑲

د لښکر(عسکري) امير لپاره پكار دي:

چې هغه چاته د استشهادي عملياتو اجازه ورکړي د چا په شهادت چې جهاد ته د مسلمانانو شوق پيدا کيږي او د نورو مجاهدينو جذبه پرې را پاريږي، بالعکس هغه ملګري ته به

اجازه نه ورکوي چې د هغه له امله د ملګرو زړونه ماتيږي؛ لکه مشهور قوموندان...، ځکه خو د انسان زړه د بدن په ډيره خوندي برخه کې پروت دی ترڅو ورته دښمن ونه رسي.

وصيت (۲۰)

امير بايد د هغه چا د وژلو، يا نيولو اجازه ورنکړي چې پر سر يې د ملګرو صف او يووالي ته نقصان رسي.

اګر که دغه کار په څه وجه جائز هم وي، ځکه د جګړې په زمانه کې د مجاهدينو د صفونو (قطارونو) يو والی داسې مصلحت دی، چې بل هيڅ يو ورسره نه تلل کيږي.

وصيت (۲۱)

د بيځايه وينو تويلو څخه بايد په کلکه او په ډيره سختی سره ځان وساتل شي.

ځکه د الله تعالی د غضب او د نعمتونو د زوال تر ټولو لوی لامل بې ځايه وينې تويول دي، همدا راز پام کوه چيرته ځان يا

ملګري په حرامو تقويه نه کړي، ځکه چې په عاجله توګه خو به ځان تقويه کړي، خو نتيجه به دې کمزورې وي، بلکه دا چې د الله تعالى او بيا زمونږ (ديوان الخليفه) سره به ستا لپاره هيڅ ډول عذر نه وي.

زه په الله تعالى قسم کوم که د اهل سنتو د يو بيګناه د وينې په اړه دعوا راغله چې په نا حقه تويه شوې وه، نو مونږ به ورته خامخا انصاف ورسوو.

وصيت (۲۲)

پام کوه د کومو عملياتو په اسانتيا دوکه نشې، کيدايشي وروسته ګړنګ ډير خطرناک وي.

لدې امله بايد د نن ترڅنګ د سبا فکر هم وکړې، ځکه بيکاره امير هغه دی چې د نن فکر کوي او سبا ترې هير وي.

وصيت ۲۳

د سزا او جزا قانون بايد ولري.

ترڅو يې په مټ ښه کار کونکي ته بدله ورکړې، کامياب ګروپ په شا وټپوي، او بهادر مجاهد د خلکو په مخکې ونازوې، بالمقابل غلت کار کونکي له سزا ورکړي[اګر که ورسره په يوڅو ورځو خبرو نه کولو ولې نه وي] ځکه د امير لپاره جائز دي چې غلطي کونکي له سزا ورکړي؛که چيرته دا کار ونکړی شي نو ښه کار کونکي به ناراسته او بيکاره خلک به جرأت مند شي، چې په نتيجه کې به ټول کار خراب شي.

يادونه: بايد نازول د خلکو په مخکې او سزا ورکول پټه وي، بالخصوص هغه خلکو لپاره چې د نورو په وړاندې مخ لري، هر چې فساديان دي، نو هغوي له به ښکاره سزا ورکوي ځکه دا د شريعت حکم دی.

خو پام کوه چيرته په سزا کې د خپلې اندازې څخه زياتی ونکړې، او نه د چا په معاف کولو پښيمانه شې؛ ځکه شريعت د دې لپاره سزا ورکوي چې خلکو کې اصلاح راشي نه دا چې سينه پرې يخه کړی شي، همداډول د خپلې خولې څخه داسې خبره ونه باسې چې بيا بيرته نه را ستنيږي.

امير بايد په ښښنه يا سزا کې د خپلو خبرو نه ټوکه جوړه نکړي، او د هغه پولو څخه هيڅکه د خواهش او ظلم په وجه تير نشي؛ کومې چې الله تعالی د امير لپاره مقرر کړې دي، ځکه «ظلم د قيات په ورځ تورې تيارې دي»(٢١).

همدا ډول ورور! بايد په خپلو ټولو کارونو کې د نرمۍ څخه کار واخلې آن چې په سزا کې هم؛ الله تعالی فرمايي: ﴿وَلَوۡ كُنتَ فَظًّا غَلِيظَ ٱلۡقَلۡبِ لَٱنفَضُّواْ مِنۡ حَوۡلِكَۖ﴾ آل عمران: ١٥٩

(٢١) اخرجه مسلم

ژباړه: که ته چیرته بد زبانه او سخت زړی وی، نو ملګري به ستا د مجلس څخه تښتیدلي وی.

رسول الله ﷺ فرمایي:«چاته چې د نرمۍ نه کومه برخه ورکړی شوې وي، نو ده ته په همدغه پرتله د خیر برخه ورکړل شوې ده او څوک چې د نرمۍ څخه څومره محروم وي هومره به د خیر څخه هم محروم وي»(۲۲) همداډول فرمایي:«دا دین ډیر مضبوط(قوي)دی، نو د ډیرې نرمۍ څخه پکې کار واخلئ»(۲۳)

(۲۲) اخرجه الترمذي وقال حدیث حسن صحیح

(۲۳) اخرجه احمد

وصيت ۲۴

پدې پوه شه چې ملګري ستا خبره او امر لدې امله مني چې دوي د الله تعالى څخه ويريږي.

د هغوي داکار ديني او اخلاقي دی نه دا چې ستا د شخصيت څخه ويريږي، د دې خبرې څخه مقصد دا دی چې هغه چاله ادب(سزا،سخته خبره وغيره) ورکوه چې ته پوهيږې چې په هغه کې دومره دين شته چې دغه ادب به قبول کړي.

که چيرته داسې چاسره مخ شوې؛ چې د هغه ديني جنبه دومره کمزورې وه چې د سزا د قبليدو قابله نه وه، نو داسې انسان سره نرمي کوه، ځکه څوک چې چاته معافي کولی شي، نو په سزا ورکولو يې هم قادر وي.

➢هغه امير د ډير کمزوري عقل والا دی، چې په لاس لاندې خلکو ظلم کوي.

ته د الله تعالی سره هم انصاف کوه، او دخلکو، دخپل نفس، اهل، او خپلوانو وغیره سره هم انصاف کوه؛ که چیرته دا کار ونه کړي، نو ظلم به در څخه کیږي او څوک چې د الله تعالی د بندګانو سره ظلم کوي الله تعالی به یې مقابله کوي او ورسره به په جنګ وي ترڅو توبه وباسي.

همدا ډول د مظلوم له بد دعايي څخه ځان وساته ځکه د الله تعالی او د مظلوم د دعاء (فریاد) ترمنځ هیڅ پرده نشته، بلکې د اسمان دروازې ورته همیشه خلاصې وي.

باید په شپه او ورځ کې یو ساعت داسې سوچ وهم وکړې، چې په چا خو به دې ظلم نه وي کړی؟!! یا داسې څوک خو به نه وي چې مظلوم وی، او ستا مرستې ته اړتیا لري؟!!.

څوک چې غواړي د الله تعالی غضب پرې په تیزۍ راشي نو ظلم دې وکړي.

وصيت (۲۵)

د خپلو ورونو او عامو مسلمانانو سره ښيګړه کوه، زړونه به يې له تاسره وي.

ځکه محبت د سختی له امله ختميږي کيږي او د ښيګړې سره دوام مومي، د خلکو سره ښيګړه کوه، نو د هغوي محبت به ستا سره په اخلاص وي، او ستا عزت به کوي؛ ځکه چې د قوي انسان ښيګړه هم عاجزي(تواضع) شميرل کيږي.

عمر بن عبدالعزيزرحمه الله پدې باب کې بهترين مثال دی: هغه چې به کله په خلکو د يو شرعی امر تطبيقول غوښتل، او ورته به معلومه شوه چې د خلکو زړونه يې منلو ته تيار ندي، نو انتظار به يې وکړ ترڅو موسم راشي او خلکو سره پکې احسان وکړي نو بيا به يې دغه قانون پلی کړ.

د هغه رحمه الله نه دا هم نقل دي:(په قرآن کې الله تعالی لومړی دوه ځل د شرابو بدې بيان کړه او بيا يې حرام کړل لدې امله

زه هم ويرېږم چيرته خلک ناځايي په داسې کار را ونه نيسم چې له توانه يې بهر وي، انکار وکړي، او فتنه ترې جوړه شي.العقد الفريد

وصيت (٢٦)

د هر چا مرتبه وپيژنئ او هم د خلکو ډولونه معلوم کړئ، او يو سړي پدي وجه مخکي کوئ چې:

(أ) دعلم او فضل خاوند وي، ځکه د هغوي په فضيلت کې ډير دلايل شته.

(ب) په عمر کې مشر وي، رسول الله ﷺ فرمايي:«هغه څوک زمونږ څخه ندی چې د مشرانو عزت، په کشرانو شفقت او دعالمانو حق ونه پيژني»[٢٤]

(ج) د کومې عزتمندې کورنۍ څخه وي، چې د ټولو په سر کې د نبي کريم ﷺ کورنۍ (آل بيت) دي.

(٢٤)ترمذی، احمد،او حاکم په حسن سند روايت کړی دی.

وصيت ٢٧

د ورونو د حال څخه ځان خبروه.

په ځانګړې توګه د شهيدانو او بنديانو کورنۍ، هغوي په نورو مخکې کوه، د مريضانو پوښتنه کوه او د ورونو سره د خادم په حيث اوسيږه؛ ځکه ته د هغوي څخه يو فرد يې، خو دومره ده چې ستا بار دورند او د الله تعالى په وړاندې ستا حساب ډير دی، نو د سبا ورځې لپاره ډير کار وکړه.

وصيت ٢٨

قبائلو او نورو ډلو ته چې استازي ليږې، نو بايد ښه سړی غوره کړې.

همدا ډول هغه څوک بايد په احتياط سره غوره شي چې د عامه خلکو سره د معاملې په مواردو کې کار کوي، ځکه د دغه کارمندانو ښه زمونږ ښه او بد يې زمونږ بد دي، خلاصه خبره

داده چې هوښيار او زيرکه انسان غوره کړه نصيحت ته يې بيا ضرورت نشته.

وصيت (٢٩)

امير صاحبه په خصوصي توګه درته وايم د جاهليت د تعصب او قوم پرستۍ څخه ځان په کلکه وساته.

ځکه د تاريخ په اوږدو کې هميشه مضبوطه اوقوي پادشاهي د قوم پرستۍ د لاسه برباده شوې ده.

خو د ملت په مينځ کې د قوم پرستۍ د بُت په ماتولو کې د حکمت او هوښيارتيا څخه کار واخله، يواځې زور مه کاروه؛ ځکه کله چې د عراق خلکو د عبدالملک بن مروان پر خلاف د اشعث په مشرۍ پاڅون وکړ- چې د تابعينو ډير غوره خلک پکې هم د اشعث مل وو لکه سعيد بن جبير وغيره- نو په دير

الجماجم(۲۵) کې ورله حجاج بن يوسف په چل ماتې ورکړه نه يواځې په زور.

پدې اړه بيا غوره سياست دادې چې داسې مفسدين، مرتد او متعصبه خلک بايد زر تر زره ختم کړی شي، په ځانګړې توګه مشران يې.

وصيت (۳۰)

ټول اميران بايد د لوړ همت، محنت او زيار خاوندان وي.

د کمزورۍ او بې همتۍ ځخه ځان وساته، ځکه انسانانو ته فرياد او کمزوري ښکاره کول ډيره ذليله سپړلۍ ده.

کله چې را وپرځې کوښښ وکه، پاڅه او بيل مزل پيل کړه، ځکه دا خبره په تجربه ثابته ده، چې په کومو ځايونو کې هم د

(۲۵) د دير الجماجم جنګ د حجاج بن يوسف الثقفي او عبد الرحمن بن محمد بن الاشعث په مينځ کې واقع شو او د حجاج بن يوسف په ګټه تمام شو او دير الجماج د کوفې نه اووه فرسخه لې واقع د يوځای نوم دی.

الله تعالى له طرفه فتحه راغلې، د هغې څخه مخکې ډيرې پرځوني تيرې شوې وي.

د مجاهدینو لپاره وصیتونه

وصيت ①

په خپلو خبرو او اعمالو کې الله تعالی ته اخلاص پيدا کړه.

ځکه الله تعالی هغه عمل قبلوي چې پکې اخلاص او په سنت برابر وي، رسول الله ﷺ فرمايي:«يقينا داعمالو دارومدار په نيتونو پورې دی، او هر سړي ته خپل نيت رسي».[(٢٦)]

همدا ډول فرمايي:«زما دې په هغه ذات قسم وي چې د محمد ﷺ نفس د هغه په لاس کې دی؛ هيڅوک د الله تعالی په لاره کې نه زخمي کيږي مګر د قيامت په ورځ به راشي، پرهر به يې داسې تازه وي لکه په کومه ورځ چې لګيدلی وو، رنګ به يې د وينې وي خو بوی به يې د مسکو وي»[(٢٧)]

---

(٢٦) متفق عليه

(٢٧)مسلم

ځکه چې پدې کې د دنيا او آخرت کاميابي ده؛ رسول الله ﷺ فرمايي:« تَكَفَّلَ اللهُ لِمَنْ جَاهَدَ فِي سَبِيلِهِ، لَا يُخْرِجُهُ مِنْ بَيْتِهِ إِلَّا جِهَادٌ فِي سَبِيلِهِ، وَتَصْدِيقُ كَلِمَتِهِ، بِأَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ، أَوْ يَرْجِعَهُ إِلَى مَسْكَنِهِ الَّذِي خَرَجَ مِنْهُ، مَعَ مَا نَالَ مِنْ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ »[٢٨]

ژباړه:الله د هغه سړي لپاره د دوه خبرو ضمانت کوي چې د الله تعالى په لار کې د جهاد په خاطر له کوره بهر شي، چې وتل يې يواځې د الله تعالى په لار کې د جهاد او د الله تعالى په خبرو د تصديق په اراده وي، نو دغه انسان به يا:الله تعالى جنت ته داخل کړي(يعني چې پدې سفر کې شهيد شي) او يا به يې خپل کور ته په خير راستون کړي چې اجر او يا هم غنيمت به ورسره وي.

(٢٨) متفق عليه

ورورو! خپل دغه مبارک عمل يواځې پدې خاطر وکړه چې د الله تعالی کلمه لوړه شي، ځکه د أبو موسیٰ ﵁ څخه روايت دی وايي:چې د رسول الله ﷺ نه چا د هغه سړي په اړه پوښتنه وکړه چې د بهادرۍ ، ملاتړ او يا د رياء لپاره جنګيږي، کوم يو يې د الله په لار کې دی؟ نو رسول الله ﷺ ورته وفرمايل:«څوک چې پدې خاطر جنګيږي چې د الله تعالی کلمه پر ټولو لوړه شي، همدغه د الله تعالی په لاره کې دی» (۲۹)

(۲۹)دحديث متن متفق عليه دی.

وصيت ۲

د جهاد په ضروري، او واقع کيدونکو مسائلو کې د علماؤ څخه پوښتنه کوه.

ځکه پدې خبره د ټولو علماؤ اجماع ده چې علم د عمل څخه مخکې پکار دی، رسول الله ﷺ فرمايي:«دعلم طلب(زدکړه،لټول) په هر مسلمان فرض دی»[۳۰]

نو تر هغې څوک مه وژنه او مه د چا مال غنيمت کوه، ترڅو پوه نشي چې دا کار زه ولې کوم؟! پدی باب کې تر ټولو کوچنی اندازه دا ده چې تا ته يو معتبر عالم پدې اړه فتوی درکړي.

(۳۰)حديث حسن دی؛ ابن ماجه په خپل سنن او ابن عبد البر په جامع العلم کې روايت کړی.

وصيت (٣)

پام کوه چیرته د الله تعالی د دین په نصرت کې خپلولی او دوستانې ته ونه ګورې.

اګر چې دا خبره په نفس ګرانه وي، خو د الله تعالی دا قول را یادوه چې فرمايي: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُم مِّنَ الْحَقِّ ﴾ الممتحنة: ١

ژباړه: اې مؤمنانو تاسو زما او ستاسو دښمنان په دوستۍ سره مه نیسئ، چې تاسو دهغوي سره مینه ښکاره کوئ، حال دا چې هغوي په هغه حق کفر کړي چې تاسو ته راغلی دی.

بله دا ځکه چې د الله تعالی حق ډیر واجب،او د هغه د دین کومک ډیر ضروي دی.

وصيت (۴)

زه په الله تعالی قسم کوم، او دا مې خوښه ده چې ته جنتي شې او د جهنم څخه خلاص شي.

نو په يوه مهمه مسئله کې زما نصيحت واوره هغه د «**تکفير**»[۳۱] مسئله ده، رسول الله ﷺ فرمايي:«چا چې د يو مؤمن په اړه داسې خبره وکړه چې په هغه کې موجوده نه وه، نو الله

(۳۱) دا په دې زمانه کې په دولت اسلامې د جاهلانو او د امريکا او کفارو د غلامانو له طرفه ترټولو لوې تهمت دی، چې وايي: د اسلامي دولت عقيده د «تکفير» يعنی خلک په ګناه کافر ګنل يا ورته کافر ويلو ده، په بل عبارت دوې وايې ددولت اسلام مجاهدين خوارج دي،يعنې خلک په ګناه داسلام نه خارج بولې، داخبره هيڅ حقيقت نه لري، خو د اوباما او صليبيانو تهمت دی، نو د سعودی مرتد حاکمان او تالي څټ مردار خواره ملايان يې هم تکراروی، شيخ الاسلام ابن تيميه رحمه الله وايې:باطل پرست هميشه د اهل سنت دبدنامولو لپاره د «خوارج»ټاپه استعمالوی.

تعالى به يې د جهنم په ردغة الخبال[٣٢] كنده كې ترهغې وه اوسوي، ترڅو چې د دغې تهمت نه د وتلو لار پيدا نکړي»[٣٣]

وروره! پدې پوه شه چې د كفر نوم او حكم د الله تعالى حق دى[٣٤] هيڅ چاته ندي پكار چې د چا په اړه يې استعمال كړي مګر هغه څوك چې شرعا د دى مستحق وي، بلكه دا چې د تكفير[چاته كافر ويلو]لپاره خپل شروط او موانع دي، نو

(٣٢)داپه جهنم كې داسې لاندې كنده او ځاى دى چې هلته دجهنميانو وينې زوې راجمع كيږي.(نعوذبالله من ذلک)

(٣٣)صحيح ابو داود وغيره.

(٣٤)ابن تيميه رحمه الله په خپل كتاب«الرد على البكري492/2 »كې وايي:چاچې په تا دروغ وويل او ستا د اهل سره يې زنا وكړه، نو تاله حق نشته چې ته هم په هغه درواغ ووايي او د هغه د اهل سره زنا وكړې، ځكه چې درواغ او زنا د الله دحق دوجې نه حرام دى، همداشان چاته كافر ويل داهم دالله تعالى حق دى نو هغه څوک به كافر ګڼلى شي چې الله تعالى او د هغه رسول ﷺ ورته كافر ووايي. همداشان په مجموع الفتاوى125/3 كې وايي:چاته د فاسق يا كافر ويلو مسائل د نومونو او احكامو د مسائلو څخه دى، يعنې په قرآن اوسنت پورې تړلى مسئلې دي.

ترهغې به چاته کافر نه وایو چې ترڅو پکې شرطونه پوره شوي او موانع نفې شوي نه وي،کله، کله داسې هم کیدایشي چې د یو سړي نه به د کفر کار یا خبره صادره شي، خو هغه ته به کافر ځکه نشو ویلی چې د تکفیر مانع به موجود وي، همدا ډول هغه څوک چې اسلام يي په يقين ثابت شې، نو هغه به د اسلام څخه نه بهر کيږي مګر په يقين سره.

نو تاته زما دا نصیحت دی چې د تشو ګمانونو څخه ځان وساته، او په کومو مسائلو کی چې د امت د علماؤ اختلاف وي هغی کې پوره احتياط نه کار واخله.

وصیت ⑤

هغه د امان لوظنامه،یا د چا سره تړون چې شرعًا صحیح وي نو په هغې پوره والی وکړه.

او پام کوه چې د شيطان په دوکه کې رانشی؛ ځکه الله تعالی فرمايي: ﴿ فَمَن نَّكَثَ فَإِنَّمَا يَنكُثُ عَلَىٰ نَفْسِهِۦ ﴾ الفتح: ١٠

ژباړه: چاچې خپل تړون، لوظ مات کړ، نو ددغې وبال به هم دده په سر وي.

او رسول الله ﷺ فرمايي: «الْمُسْلِمُونَ تَتَكَافَأُ دِمَاؤُهُمْ يَسْعَى بِذِمَّتِهِمْ أَدْنَاهُمْ، وَيُجِيرُ عَلَيْهِمْ أَقْصَاهُمْ، وَهُمْ يَدٌ عَلَى مَنْ سِوَاهُمْ يَرُدُّ مُشِدُّهُمْ عَلَى مُضْعِفِهِمْ وَمُتَسَرِّيهِمْ عَلَى قَاعِدِهِمْ»(۳۵) **ژباړه:** د مسلمانانوويني يو شان دي، ادنیٰ مسلمان هم چاته امان ورکولی شي، او هم يې ليري د نږدې په ډاډ، چاته پناه ورکولی شي، او مؤمنان دکفارو پر خلاف يو لاس دي، د قوي سپرلۍ خاوند به په کمزوري راستنول کوي، او د لښکر غازيان به په ناستو خلکو.(۳۶)

(۳۵)ابو داود احمد او نسائي روايت کړی او حديث صحيح دی.

(۳٦)شمس الحق آبادي د ابو داود په شرحه عون المعبود کې وايي: خطابي ويلي دی: مشد: هغه چا ته ويل کيږي چې د هغه څاروي او سپرلۍ قوي وي، او مضعف هغه ته ويل کيږي چې د هغه سپرلۍ ضعيفه وي. ابن اثير په النهايه کې وايي: د« ومتسريهم على قاعدهم» معنا

ورور! پدې هم پوه شه چې مونږ هيڅ يو کشر مجاهد ته د چاسره د معاهدو يا امان ورکولو واک ندی ورکړي، دغه ټول کارونه د امير المؤمنين يا د هغه د نائب په غاړه دي، ځکه غالبا د دولت په اړه د هغوي نظر صحيح او شامل وي.

دا ده چې په غازيانو کې قوي به حاصل شوی غنيمت د کمزروي سره شريکوي. خطابي وايي: متسري هغه چا ته ويل کيږي چې په سريه کې ووځي، او د حديث معنا دا ده چې: چې کله امير يا امام د هيواد نه بهر د لښکر د يوې ډلې سره ولاړ شي او کوم غنيمت ترلاسه کړي، نو هغه به د دوی او نور ټول لښکر ترمينځ شريک وي، ځکه هغوی يې مرستندوی دي، ليکن که امام پاتې شو په هيواد کې، نو بيا د ده او ناستو خلکو په غنيمت کې کومه حصه نشته،که چيرته يې د غازيانو لپاره کومه خاصه حصه ګرځولې وي، نو په دواړو صورتونو کې به ورسره هيڅوک شريک نه وي، خو دا مسئله د هغه ناست په حق کې ده چې په لښکر کې ثبت وي.

وصيت ⑥

په نيکيو کې ډير زيات کوښښ کوه.

او د ګناه د شومتوب[سپيره والي] ،او د نفس او شيطان د شر څخه ځان وژغوره؛ ځکه عمر فاروق رضي الله عنه سعد بن أبي وقاص رضي الله عنه ته وصيت کې ليکلي وو:«زه تا او تا سره موجود د اسلام لښکرو ته د تقوا امر کوم، او تا او ستا ملګرو ته د دی خبرې امر کوم چې د ګناهونو په اړه دومره سخت ځان ساتئ لکه سرې چې د دښمن څخه ځان ساتي، ځکه د لښکر ګناهونه د هغوي لپاره د دښمن څخه ډير خطرناکه دي، او د الله تعالی نه په خپلو نفسونو د کنترول دومره ډير سوال کوئ لکه په د ښمن د کاميابيدو سوال کول»[٣٧]

(٣٧)عقد الفريد، بدائع السالك،نهاية الأرب.

وصيت ⑦

اې د اسلام لښکرو د لمانځه ډير سخت اهتمام کوئ.

ځکه لمونځ زړه مضبوطوي، اندامونه تازه کوي، او د ګناه او د فاحشاتو نه انسان منع کوي، مونځ د الله تعالی سره د مناجات ذريعه، او د کومک او نصرت غوښتلو ځای دی، بنده الله تعالی هغه وخت ډير نږدې وي چې په سجده پروت وي، مونځ د دين ستنه او د ټولو مسلمانانو شعار[علامه]ده، نو بغير د عذر څخه درنه چيرته لمونځ تاخير نشي.

وصيت ⑧

د ځان خوښی او د خپل ځان صفت کولو[يا د خپل ځان صفت دبل چا څخه اوريدل خوښولو] نه ځان وساته: په خاصه توګه په هغه وخت کې چې د الله په مدد سره په کوم د ښمن غالبه شي يا فتح راشي؛ ځکه دغه د شيطان ډيره مهمه

موقع وي، ترڅو دربندي د جهاد ثمره خرابه، او ستا د اوږد رباط فائده په دنيا او آخرت کې برباده کړي.

وصيت ⑨

دوه شيان داسې دي چې دهغې انجام شرمندگي او تاوان دی:

① **زياتی**[ظلم او شرک]: الله تعالی فرمايي: ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنَّمَا بَغۡيُكُمۡ عَلَىٰٓ أَنفُسِكُمۖ ﴾ يونس: ٢٣

ژباړه : اې خلکو ستاسو زياتی، ستاسو په خپلو ځانونو دی.

او ترڅو چې مونږ کې زياتی موجود وي نو هيڅ کله به د الله تعالی له طرفه مرسته او کومک رانشي.

② **دوکه کول**؛ الله تعالی فرمايي: ﴿ وَلَا يَحِيقُ ٱلۡمَكۡرُ ٱلسَّيِّئُ إِلَّا بِأَهۡلِهِۦۚ ﴾ فاطر: ٤٣

ژباړه: نه پيوسته کيږی بد مکر[دوکه کول]مکر په خپل خاوند پوري.

همدا ډول کوم سړی چې دوکه مار وي هغه سره به دوستي هم نکوې.

وصيت ⑩

دنفسي خواهشاتو په وړاندې خپل زړه مات کړه.

ځکه ټول هغه شيان چې زړه يې خوښوي، ضروري نده چې ټول دې وغوښتل شي ﴿ إِنَّ ٱلنَّفۡسَ لَأَمَّارَةُۢ بِٱلسُّوٓءِ ﴾يوسف: ۵۳

ژباړه: يقينا دانسان نفس په بديو امر کوي.

➢نفلي روژې ډيري نيسه نو پاکدامنه به يې، **خلاصه خبره دا ده:** چې خپل خواهشات کنترول کړه او د هغه څه په اړه کې چې تاته حلال نه وي ځان سخت بخيل کړه، ځکه پدغه موقعه سخت بخل د خپل ځان سره په خوښيو او نا خوښيو کې انصاف دی.

وصيت ⑪

هغه ذمه واري چې تاته سپارل شوې بايد په ريښتوني ډول پکی محنت/کوښښ وکړي.

او په هغه شی پسې منډې مه وهه چې بل چاته حواله شوی وي، ځکه الله تعالی ستا څخه د هغې پوښتنه نه کوي، په خپل ټول کار کې د ريښتين ولی څخه کار واخله ځکه ريښتين ولی کې خلاصی او درواغو کې هلاکت دی، او«غټ درواغژن هغه څوک دی، چې هر اوريدلی خبر خپروي کوي»[38]

---

(۳۸) د حديث متن مسلم روايت کړی، او ابن حجر ورته په فتح الباری کی صحيح ويلی.
مطلب يې دا دی چې ځان سره خبره نه ساتي او نه يې تلي بلکه د راديو په څير چې هرڅه اوري لګياوي نشر کوي يی ديته نه ګوري چې دروغ به وي که ريښتيا.

وصيت ⑫

د خپلو ملګرو سره په هغه څه کې موافقه ښکاره کوه چې د الله تعالى د رضا کار وي، او تا له ګناه څخه ليرې کوي.

او د هغوي په مخ کې موسکى کيږه، په هغوي کې چې څوک ستا څخه مشر وي خبره يې اوره، کله چې ته ملګري وګورې چې په يو کار کې مصروف دي ته هم ورسره لګيا شه، ځکه ستا وزګار کيناستل د هغوي په زړونو کې غوسه او خفګان پيدا کوي، که ملګرى دې په يوه خبره سخت شي ته ورته نرم شه او پدې هم پوه شه چې دا انصاف ندى چې ته په تيزۍ سره سرى په يوکار ملامته کوي.

وصيت (١٣)

د خلكو عيبونه مه لټوه

په خاصه توګه ستا د امير او ملګرو، بلكه د دوي عيبونه حتى الوسع پټوه، ترڅو الله تعالى ستا عيبونه پټ كړي، او كوم شى چې ستا څخه پټ دى د هغې د راښكاره كولو كوشش مه كوه، نبي عليه الصلاة والسلام فرمايي:«د ګمان نه ځان وساتئ؛ ځكه ګمان ډيره دروغژنه خبره ده، د چا حالات معلومول او جاسوسي مه كوئ، كينه مه كوئ، يو بل ته مه شا كوئ، بغض مه كوئ، او دالله تعالى بندګان ورونه ورونه شئ»(٣٩)

➢د امام مالك رحمه الله څخه روايت دى وايي:[ما په مدينه كې داسې خلك وليدل چې هيڅ عيب پكې نه وو لكن د خلكو په عيبونو كې خبري شروع كړې نو خلكو هم د هغوي

(٣٩) متفق عليه.

عيبونه بيانول شروع کړل، او داسې خلک مې هم وليدل چې عيبونه پکې وو، خو د خلکو په عيبونو کې يې خبري نه کولې نو خلک هم د دوي د عيبونو نه غلي شول](٤٠)

وصيت ١٤

اې د الله تعالى لښکرو پدې پوه شئ:

چې مونږ ته الله تعالى د اسلامي دولت د قيام اوحمايت شرف را په برخه کړی، ليکن پدې هم پوه شئ چې دا د هارون الرشيد رحمه الله دولت ندی چې مونږ وريځې ته داسې خطاب وکړو لکه چې هغه به کولو، دا د کمزورو خلکو دولت دی، مونږ د دښمن نه ويريږو او هغه هم ويروو، لکه څنګه چې به صحابه کرامو په لومړي اسلامي دولت کې کول، هغوي به له ويرې خپله وسله نه پريښوده، په صحابه کرامو رضي الله عنهم داسې

(٤٠)الباجي په شرحه دموطأ کې ذکر کړی. او هم په النکت والنوار وغيره کې.

وخت هم راغلی، چې په مدينه کې د هغوی د کلاوونو په لور(چې ماشومان او زنانه پکې وو) يهودي راغلی او ترې چاپيره ګرځيدلی، ليکن په کلا کې دومره ځوک نه وو چې هغه يي مردار کړی وی، تردې چې يوه تورسرې ورکوزه شوه او هغه يي مردارکړ.

ددی خبرو مطلب دادی: چې د خلکو سره نرمي کوئ، او هغوي ته د اسلام حقيقي خوند او عزت ور ښکاره کړئ، ځان وساتی چیرته هغوي د اسلام او د هغه د احکامونه ونه ويروي، که چیرته چا ته کوم تريخ حکم متوجه شو، نو د اسلام دومره خواږه [په خبرو او کارونو کې] ورته وړاندې کړئ چې هغه پرې دغه تريخ حکم قبول کړي.

خلاصه دا چې:خلکو ته د دين اسلام او د هغه د احکامو خواږه ښکاره کړئ چې مينه ورسره وکړي، ځکه دا د الله تعالی د غوره بندګانو کار دی چې د بندګانو مينه د الله تعالی سره پيدا

کوي او الله تعالی بندګانو ته محبوب ښکاره کوي او په زمکه خير خواهي لټونکي اوسيږئ.[٤١]

وصيت ⑮

صاحب بن عباد رحمه الله[٤٢] **وايي**:د بادشاه څخه په هيبت کې کيدل لازمی خبره ده او په هغه چا فرض دي چې خبري يې اوري او عقل يې حاضر وي.[٤٣]

نو د امير المؤمنين عزت او احترام په زړه کې پيدا کړه؛ ځکه «دالله تعالی د عزت نه دا خبره هم ده چې د سپين ږيري....او عادل امام اکرام او عزت وکړی شي»[٤٤]، د امير المؤمنين خبره

(٤١)په شعب الايمان د بيهقی کې د يو مرفوع حديث نه اقتباس دی چې سند يې ضعيف دی.

(٤٢)ذهبي رحمه الله په سير اعلام النبلاء کی وايي: لوی وزير علامه صاحب، اديب، کاتب، ډير فصيح او ژور علم والا وو، ځکه د هغه خبرې په عربي ادب کې د دليل په توګه وړاندې ګيږي اګر چې په عقيده کې يې انحرافات موجود وو.

(٤٣)بدائع السلک في طبائع الملک.

(٤٤) ابوداود، بيهقي، ابن ابي شيبه او بخاري په حسن سند روايت کړی.

منل فرض ده(مګر هغه وخت چې د ګناه امر وکړي)، که هغه انصاف کوو او که ظلم، خو ته به يي خبره منې، د هغه په اړه به په نا حقه د غلطو خبرو څخه ځان وساتې، داسې نه چې د کبيره ګناه تر پولو دې ورسوي او کيدايشي چې ټول عملونه دې برباد شي.

د اكثم بن صيفيرحمة الله عليه[٤٥] په وصيتونو کې دا خبره هم راغلې:[د خپلو اميرانو سره د شخړو او خلاف کولو څخه ځان وساتئ .....ځکه هغه سړی د د مسلمانانو د ډلې نه بهر دی چې امير سره خلاف کوي][٤٦]

(٤٥) د عربو مشهور حکيم، چې په اسلام راوړنه کې يې اختلاف دی، چې مسلمان شوی کنه؟ د نبي عليه الصلاة والسلام په زمانه کې وو خو د هغه سره ندی مخامخ شوي.

(٤٦) ابو الشيخ په امثال الحديث کې روايت کړی دی، او هم ابن قتيبه په عيون الاخبار کې.

وصيت ⑯

خپل امير ته تسليم شه، او د هغه د رايې او تدبير مطابق وچليږه.

ترڅو د مسلمانانو خبره جدا نشي، او نه يي صف جدا شي، خو دا هغه وخت چې خبره د رايي او اجتهاد وي يا په شريعت کې جواز لري او خالصه ګناه نه وي، بله دا چې ته خو د اجر په طلب پسې راوتی يې، او اجر د امير په خبره اوريدلو او منلو کې دی، ترڅو چې د شريعت خلاف نه وي.

د خپل امير نه د هغې خبرې راز مه پټوه چې د هغې په ذکر کولو کې تاته شرعي مصلحت ښکاري، لکه داسې نقصان چې ټولو مجاهدينو ته متوجه وي، ځکه په دغه وخت کې د هغه خبرول د خير خواهۍ نه شميرل کيږي او نه خبرول يي د امير سره دوکه کول دی او پدی هم پوه شه چې دغه خبره غيبت، او

چغلی نه نده شمار، خو پدې شرط چې ته کومه خبره کوې هغه به تاته په یقین یا غالبه ګمان ثابته وي.

امام نووی رحمه الله علیه وايي:[که چيرته ورته حاجت پيښ شو، نو بيا منع ندی؛ لکه امام يا ذمه وار سړی د يو داسې انسان په اړه خبرول چې هغه د فساد کار کوي، بيا په ذمه وار سړي فرض دي چې د دغه مجرم شخه پرده پورته کړي او د هغه منکر او فساد ختم کړي، **[قاعده داده]** چې هر شی چې د حرام سره مشابه شي هغه حرام نه وي، کله نا کله دغه کار واجب وي او کله مستحب، د حالت مطابق][47]

(٤٧)شرح مسلم نووي

➢**مجاهده ورو‌ره!** پام کوه چيرته خپله خيانت ونکړي، او يا هم د خيانت ګرو ساتنه ونکړې، هوښياران وايي:[هغه سړی پوره خاين دی چې د خاينانو ساتنه کوي](٤٨)

الله تعالی فرمايي: ﴿ وَإِذَا جَآءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ ٱلْأَمْنِ أَوِ ٱلْخَوْفِ أَذَاعُوا۟ بِهِۦ ۖ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى ٱلرَّسُولِ وَإِلَىٰٓ أُو۟لِى ٱلْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلِمَهُ ٱلَّذِينَ يَسْتَنۢبِطُونَهُۥ مِنْهُمْ ۗ وَلَوْلَا فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُۥ لَٱتَّبَعْتُمُ ٱلشَّيْطَٰنَ إِلَّا قَلِيلًا ﴾ النساء: ٨٣

ژباړه: کله چې دوي ته د امن يا ويرې يوه خبره راشي، نو هغه[بی تحقيقه]خپره کړی،ليکن که چيرته دوي دغه خبره رسول الله ﷺ او د مشری خاوندانو ته ګرځولې وی، نو خامخا تحقيق به هغه خلکو کړی وی چې را وباسي تدبير په دوی

---

(٤٨)کتاب الزهد د امام احمد، او بيهقی په شعب کی مالک بن دينار څخه روايت کړی.

کې، که چیرته د الله فضل او مهرباني نه وي نو تاسو به د شیطان تابع شوي وی مکر لږ کسان (به ستاسو څخه بچ وي).

وصیت ⑰

په خپل امیر صبر کوه اګر که زیاتي درباندې کوي.

ځکه چې دا د دین دواجباتو نه ده؛ رسول الله ﷺ فرمايي:«چا چې د خپل امير څخه داسې کار[یامعامله] وليدله چې خوښه يې نه شوه، نو په خپل امير دې صبر وکړي » (٤٩)

➢داسې یوه واقعه د صحابه کراموﷺ په زمانه کې هم راغلې وه - چې کله د یزید د بعضې ظلمونو له امله څه خلک د هغه له بیعته ووتل- په روایاتو کې راځي: کله چې د یزید په خلافت کې دحَرِّې مشهوره دردونکې پیښه رامنځته شوه، نو څه خلک د هغه د بیعت څخه لاس په سر شول، چې یو پکې

(٤٩)متفق علیه

عبدالله بن مطيع بن الأسود هم وو، په صحيح مسلم كې حديث دى: عبدالله بن عمر رضي الله عنهما د هغه خوا ته راغى، نو عبدالله بن مطيع ملګرو ته وويل:ابو عبدالرحمن ته بالښت وركړي[چې تكيا ووهي] هغه ورته وويل: زه ددى لپاره نه يم راغلى چې تاسره كينم،زما د راتلو مقصد دا دى چې د رسول الله ﷺ يو حديث درته بيان كړم، ماترې په خپله اوريدلى چې بيانوو يي:«چاچې د امير د اطاعت نه لاس راوويست نو د الله تعالى سره به په داسې حال كې مخامخ شي چې هيڅ دليل به ورسره نه وي، او څوك چې په داسي حالت كې مړ شو چې د ده په څټ كې د خليفه بيعت نه وو نو دا د جاهليت په مرګ مړ شو »(٥٠)

(٥٠) دابن تيميه رحمه الله فتاوى 190/9 وګوره.

➢**شيخ محمد بن عبدالوهاب** وايي:[زما رايه دا ده چې جهاد د هر امام په ملګرتيا کې جائز دی، که نيک وي او که فاجر...او زما په نيزد د مسلمانانو د هر امام خبره منل او تابعداري کول واجب ده، که نيک وي که فاجر، ترڅو چې يي په ګناه امر نه وي کړی][51]

وصيت ⑱

د جهاد په موقعه چې هر چيرته وئ، نو بايد د شپې پهره مقرر کړئ.

زه هغو دری مجاهدينو ته حلال نه ګڼم چې هغوي چيرته ويده کيږي، او امير مقرر نه کړي او نه پهره ودروي.

د ابو بکر رضي الله عنه د مشهور وصيت يوه برخه داده- کوم چې هغه خپل يو جنګي مشر ته کړی وو-:[ځان وساته چې څوک

(۵۱) د محمدبن عبدالوهاب رحمه الله کتاب [الکبائر] او [اصول الايمان]

دربانديې د شپې لخوا په غفلت کې برید وکړي، ځکه په عربو کې دغه قسم بریدونه شته دی][52]

د پهرې په وخت کې ځان په بل کار مه مشغوله کوه، ځکه ته د دښمن مخې ته په یو کندو(سنګر) ناست یې؛ نو د الله تعالی څخه ډیر زیات ویریږه، چیرته ملګری در څخه ضائع نشي.

وصیت ⑲

همیشه ځان په جنګي لحاظ تیار ساته؛ ځکه الله تعالی فرمایي: ﴿ وَأَعِدُّواْ لَهُم مَّا ٱسۡتَطَعۡتُم مِّن قُوَّةٖ وَمِن رِّبَاطِ ٱلۡخَيۡلِ ﴾ الأنفال: ٦٠

ژباړه: او د کفارو لپاره هر هغه څه تیار کړئ چې ستاسو په توان کې وي، د قوت او آسونو ساتلو څخه.

(٥٢) هندي په کنزل العمال کې د دې نسبت دینوري ته کړی او ابن عساکر په خپل تاریخ کې هم روایت کړی.

د ځان تیارولو څخه دا خبره هم ده چې همیشه بدني تمرینات کوئ چې بدن مو قوی وي، همدا ډول د جنګ حرکات کوئ.

یو متل دی وایي: هر هغه شی چې ته د حاجت په وخت کې غواړي نو هغه به ستا په لاس نه راځي، لدې وجې نه د سبا لپاره د سبا راتللو نه مخکې کار پیل کړه.

وصیت ⑳

په رباط ډیر اهتمام کوه.

مطلب دا چې خپل ځان د جهاد في سبیل الله لپاره وتړه، پدې سره به ته د اسلام پولې وساتې، د اسلام لښکر به زیات کړې، او د اسلام دښمنان به درنه په ویره کې وي، اګر که وخت دربانديې اوږد شي.

وروره! که چیرته په داسې ځای کې وې چې دښمن ستانه او ته له دښمن څخه په ویره کې وې، نو همدغې ته رباط وايي؛ الله

تعالى فرمايي: ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ ٱصۡبِرُواْ وَصَابِرُواْ وَرَابِطُواْ وَٱتَّقُواْ ٱللَّهَ لَعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُونَ ﴾آل عمران: ٢٠٠

ژباړه: اې مؤمنانو صبر وکړئ، مضبوط شئ، رباط وکړئ، او د الله تعالى نه ويريږئ ترڅو کامياب شئ.

او رسول الله ﷺ فرمايي: «رِبَاطُ يَوْمٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا عَلَيْهَا»(٥٣)

ژباړه: د يوى ورځې رباط(٥٤) د دنيا ومافيها څخه بهتر دى.

(٥٣) بخاري وغيره.

(٥٤) رباط ديته وايي: په داسې ځاي كي وخت تيرول چې دمسلمانانو او كفارو ترمينځ پوله وي، پدى هدف چې دكفارو نه دمسلمانانو ساتنه وكړى شي.

وصيت (٢١)

ګرانه وروره د دښمن سره د مخامخ کيدو آرزو مه کوه.

[دا په هغه وخت کې چې ستا دغه تمنا ځان ته د غره کيدو، فخر، او په خپل ځان د تکيا او داسي نورو، له وجې وی]
رسول الله ﷺ فرمايي:«تاسو د دښمن د مخامخ کيدو تمنا مه کوئ، او د الله تعالى نه سلامتي وغواړئ، که چيرته د دښمن سره مخامخ شوي نو صبر کوئ، او پدې پوه شئ چې جنت د تورو د سيورو لاندې دی»(٥٥)

➢ کله چې دښمن سره په جنګ کې مخامخ شي نو ډيره دعاء کوه؛ ځکه په دغه وخت کې دعاء ډيره قبليدونکې وي، رسول الله ﷺ د احزاب په ورځ داسې دعاء کړې وه:«اللَّهُمَّ مُنْزِلَ

(٥٥)متفق عليه.

الْكِتَابِ وَمُجْرِيَ السَّحَابِ، وَهَازِمَ الأَحْزَابِ، اللَّهُمَّ اهْزِمْهُمْ وَانْصُرْنَا عَلَيْهِمْ »[56]

ژباړه:اى الله! د كتابونو راليږونكيه!، د وريځو روانونكيه!، د كفارو ډلو ته ماتې وركونكيه، دې ډلو ته ماتې وركړه او مونږ سره يې پر خلاف مرسته وكړه.

همدا ډول به رسول الله ﷺ دا دعاء هم كوله:«اللّٰهُمَّ أنت عَضُدِي ونَصِيري، بَكَ أحُولُ، وبِكَ أصُولُ، وبكَ أقاتِلُ»[57]

ژباړه: اې الله تعالى ته زما مټ او كومكي يې، ستاپه قوت چليږم، او ستا په مدد حمله كوم، او ستا په مدد جګړه كوم.

(٥٦) متفق عليه.

(٥٧) ابو داود او ترمذی په حسن روايت کړی دی.

وصيت (۲۲)

ځان کې جرأت پيدا کړئ.

ځکه جرأت د نصرت او کاميابۍ لامل دی، پدې هم پوه شئ چې د الله تعالی لښکرې هميشه د جنګ په ګرمو ساحو کې تمرين او تربيت کيږي.

➢د جنګ په وخت کې د کفارو ظلم او وحشتونه را يادوئ، پدې سره به مو په زړه کې د پرمختګ جذبه قوي کيږي او دا هميشه ياد ساتئ چې دغو کفارو زمونږ خويندې اوميندې بې ابرو کړي، مسلمانان يې د جمعې او لمونځونو څخه منع کړي.

خلاصه دا چې: د دين او دنيا هيڅ شی يې ندی پريښی مګر هغه يې خراب کړي.

وصيت (٢٣)

کله چې د دښمن په لور ځئ نو ځان سره (رهبر) واخلئ.

دا په هغه مهال چې د ځمکې مو خپله استطلاع[کتنه] نشوه کولای، د ځان سره لازم درمل، وسله او خوراک واخلئ، هغه شی درنه په هیڅ صورت پاتې نشي چې تري په جهاد کې استفاده کوئ، لکه وسله، ستنه، تار، لاسي بجلۍ او داسې نور، دومره درمل باید درسره واخلې چې یو زخمي ته پری بیړنۍ مرستي ورکولای شئ، او درد ارامونکې دواء هم درسره کړه، د ځان سره په سفر کې ډیرې جامې مه اخله.

[غزا ته چې ځې نو د هغې نه مخکې نیک اعمال کوه؛ ځکه تاسو د کفارو سره د خپلو نیکو اعمالو په قوت جنګیږئ](٥٨)

---

(٥٨) بخاري د ابو درداءرضي الله عنه نه روایت کړي او بخاری پری باب هم ایښی: باب عمل صالح قبل القتال وقال ابو الدرداء...

او غوره عمل دا دي چې د مجاهدينو صف او خبره يو وساتل شي؛ الله تعالی فرمايي: ﴿ إِنَّ ٱللَّهَ يُحِبُّ ٱلَّذِينَ يُقَٰتِلُونَ فِي سَبِيلِهِۦ صَفًّا كَأَنَّهُم بُنۡيَٰنٞ مَّرۡصُوصٞ ﴾ الصف: ٤

ژباړه: الله تعالی د هغو خلکو سره مينه کوي چې د الله تعالی په لار کې پداسې صف بندی جنګيږي، ته به وايې چې مضبوطه ابادي ده.

همدا ډول د نيتونو د اختلاف څخه هم ډير سخت ځان وساتئ؛ ځکه د مسلمانانو کلمه چې يو ځل راجمع شي، او بيا په نيتونو کې اختلاف پيداشي نو دا بيا د مسلمانانو کې د لوی اختلاف سبب ګرځي او پدې هم پوه شئ چې سړی په خپلو ورونو خايسته او قوی ښکاري، **يومتل کې وايي:** هغه جنګيالي ته په سپک نظر کتل کيږي، چې يواځې د جنګ ميدان ته را ښکته شي.

وصيت (٢٤)

«غزا ته د تللو نه مخکې نيک عمل وکړه، ځکه تاسو د خلکو سره په خپلو نيکو عملونو جنګيږئ»(٥٩)

او په ټولو اعمالو کې غوره عمل د مسلمانانو صف او خبره يوه ساتل دي، الله تعالی فرمايي:(إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ)[الصف:٤]

ژباړه: يقينا الله تعالی هغه خلکو سره مينه کوي چې د الله تعالی په لاره کې په داسې صف جهاد کوي؛ لکه دوی چې يوه غښتلې وداني وي.

او د نيتونو د اختلاف څخه ځان وساتئ، ځکه کله چې د مسلمانانو خبره يوه شي خو په نيتونو کې اختلاف وي، نو بيا په خپل مينځ کې اختلافات پيدا کيږي، او پدې پوه شئ سړی په

---

(٥٩) امام بخاري پدې خبره باب ليکلی:(باب عمل صالح قبل القتال) ابو الدرداء وايي:تاسو په خپلو نيکو اعمالو جنګيږئ.

ورونو ښه ښکاري، لکه چې په مثال کې ويل شوي:«سپک هغه دی چې يواځې يو ځای ته ولاړ شي»

وصيت ۲۵

د دښمن څخه چيرته په رعب کې راننوځئ.

الله تعالی فرمايي: ﴿ قَالَ رَجُلَانِ مِنَ ٱلَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْعَمَ ٱللَّهُ عَلَيْهِمَا ٱدْخُلُوا۟ عَلَيْهِمُ ٱلْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَإِنَّكُمْ غَٰلِبُونَ ۚ وَعَلَى ٱللَّهِ فَتَوَكَّلُوٓا۟ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ ﴾ المائدة: ۲۳

هغه دوه کسانو چې د الله تعالی نه ويريدل[الله دې پرې نعمت وکړي] وويل:په دروازه ور ننوځئ، کله چې تاسو ور ننوتئ نو يقينا تاسو به غالبه يئ، او په الله تعالی توکل وکړئ که تاسو مؤمنان يي.

او پدې هم پوه شئ چې نصرت او فتح يواځې د الله تعالى په لاس کې ده: ﴿ إِن يَنصُرْكُمُ ٱللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ ۖ وَإِن يَخْذُلْكُمْ فَمَن ذَا ٱلَّذِى يَنصُرُكُم مِّنۢ بَعْدِهِۦ ۗ وَعَلَى ٱللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ ٱلْمُؤْمِنُونَ ﴾آل عمران: ١٦٠

ژباړه: که چېرته الله تعالى ستاسو سره کومک وکړي، نو هيڅوک به در باندې غالبه نشي او که چيرته مو الله تعالى پرېږدي، نو د هغه نه وروسته به درسره څوک کومک وکړي؟! او مؤمنان دې په الله تعالى توکل وکړي.

امام طبري رحمة الله عليه د ايت په تفسير کې وايي:[فَلَا غَالِبَ لَكُمْ : يعنی د الله تعالى د نصرت په ملتيا به درباندی هيڅوک غالبه نشي، اګر که د دنيا د ځنډو او غاړو څخه ټول مخلوق درباندی راغونډ شي، نو د الله تعالى د دښمنانو څخه به د خپل شمير په کم والي يا د دښمن په ډېر والي نه ويرېږئ، ترڅو چې تاسو د

الله تعالی په امر او د هغه د رسو الله ﷺ په تابعداری کې وي؛ ځکه یقینا غلبه او کامیابي مخې ته ده]

➢په خپلو دعاگانو کې د الله تعالی څخه د خپل نصرت د را نازلولو غوښتنه وکړئ، هغه ته فریاد وکړئ؛ ځکه په نصرت او د نیتونو په صحیح کولو کې د دعاء ډیر نا اشنا اثرات دي؛ الله تعالی فرمایي: ﴿ أَمَّن يُجِيبُ ٱلْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ ٱلسُّوٓءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَآءَ ٱلْأَرْضِ ۗ أَءِلَـٰهٌ مَّعَ ٱللَّهِ ۚ قَلِيلًا مَّا تَذَكَّرُونَ ﴾ النمل: ٦٢

ژباړه: هغه څوک دی چې د پریشانه[حاجت مند] دعاء قبوله کړي او مصیبت ترې لرې کړي او تاسو د ځمکې خلفاء(مشران) وگرځوي؟!!! آیا د الله تعالی سره بل معبود[شریک]شته؟!!!، ډیر کم تاسو پند اخلئ.

وصيت (۲٦)

کوم دښمن چې په تاسو حمله کوي او په کور راننوځي د هغه په دفاع او جنګ کې د ډېر زيات محنت اوزيار نه کار واخلئ.

د ناراستۍ او کمزورۍ څخه ځان وژغورئ، ځکه دغه دواړه داسې مرضونه دي چې رسول الله ﷺ ترې پناه غوښتې، نو تاسو ترې هم پناه وغواړئ.

او پدې هم پوه شئ چې زمونږ په عبادت کې اجر د مشقت په مقدار وي؛ الله تعالى فرمايي: ﴿ وَلَا يُنفِقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴾التوبة: ١٢١

او دوي په هيڅ ناو(وادي) نه تيريږئ مګر د دوي لپاره اجر ليکل کيږي، ترڅو الله تعالى دوی ته د هغه څه غوره بدله ورکړي چې دوی کول.

او رسول الله ﷺ فرمايي:«کوم شی چې تا ته فائده رسوي په هغې حرص کوه، د الله تعالی څخه مدد غواړه او کمزوري مه ښکاره کوه»(٦٠)

وصيت ⑳

[اې مسلمانانو!په صبر کې عزت دی او کمزوري ښکاره کول ناکامي ده او د الله تعالی نصرت دصبر سره وی](٦١)

په جنګ کې بزدلي مرګ دی او حرصناک هميشه محروم وی، کوم خلک چې په جګړو کې مخامخ مړه شوي هغه د هغو څخه ډير کم دي چې په تيښته کې مړه دي، د اسلام په لومړی سر کې اصول دا وو چې يو مؤمن به د لسو کافرو څخه نه تښتي، دغه قانون ته مونږ پدې ورځو کې ډير زيات محتاجه

---

(٦٠)مسلم

(٦١) عيون الاخبار، او عقد الفريد کې دخالد بن وليدرضي الله عنه نه روايت دی.

يو ، الله تعالى فرمايي: ﴿ وَمَن يُوَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ دُبُرَهُۥٓ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ أَوْ مُتَحَيِّزًا إِلَىٰ فِئَةٍ فَقَدْ بَآءَ بِغَضَبٍ مِّنَ ٱللَّهِ وَمَأْوَىٰهُ جَهَنَّمُ ۖ وَبِئْسَ ٱلْمَصِيرُ ﴾[الأنفال: ١٦]

ژباړه: او څوک چې کفارو ته[د جنګ په وخت کې]شا کړي نو يقينا دا د الله تعالى په غضب ککړ شو او د ده ځای جهنم دی، چې ډیر بد ځای د ورتللو دی-مګر هغه څوک چې د جنګ چل کوی، او یا یوې ډلې خوا ته ورځي[نو هغه په دی حکم کې داخل ندی].

➢خپل امير سره کلک ودريږه او هغه ته هم د جنګ په ګرم وخت کې د صبر وصيت وکړه، ځکه په سخت وخت کې خپې ټينګول د صبر لپاره ضروري دي، د صبر نتيجه خوږه وي او انجام يې کاميابي وي، ځکه څوک لوړو اهدافو ته په ارزوګانو نه رسي.

وصيت (۲۸)

د دښمن د ليدلو پر مهال تکبير [الله اکبر] کول مستحب عمل[٦٢] دی.

رسول الله ﷺ چې کله خيبر ته ور ښکاره شو نو ويې فرمايل: «الله اکبر-درې ځل- خيبر ويجاړ شو؛ مونږ چې د يو قوم په علاقه ورشو نو ډير بد سهار دی [دالله د عذاب نه]د ويرول شوو خلکو لپاره»[٦٣].

امام نووی رحمه الله وايي: پدې حديث کې اشاره ده چې د دښمن سره د مخامخ کيدو په وخت کې تکبير کول مستحب دي او دغه تکبير د الله تعالی د عمومي ذکر په زمره کې راځي چې د دښمن سره د مخامخ کيدلو په وخت کې پکار وي.

---

(٦٢) فتح الباری او مشارع الاشواق وګوره

(٦٣) بخاری ومسلم مع شرحه

لکن د ابو موسی رضي الله عنه څخه روايت دی وايي: رسول الله ﷺ به د جګړې پر مهال چيغي وهل نه خوښول[٦٤]، همدا ډول د قيس بن عبادة رضي الله عنه څخه روايت دی وايي:د رسول الله ﷺ صحابه کرامو رضي الله عنهم به لوړ اوازونه[چيغی وهل] نه خوښول.

عتبه بن ربيعه چې کله د رسول الله ﷺ لښکرې وليدلې نو وې ويل:چې ته وګوره دوي د مارانو په شان غلي غلي څښيږي] او کله چې عايشې رضي الله عنها د جمل په ورځ خلک وليدل چې تکبيرونه يې ويل نو هغې وويل :[ډيرې چيغې مه وهئ، ځکه د دښمن سره د مخامخ کيدلو په وخت تکبيرونه د ناکامی سبب ګرځي][٦٥]

(٦٤) ابن حجر ورته حسن ويلي.

(٦٥) عيون الاخبار، او عقد الفريد

نو د جنګ په دوران کې غلي اواز سره تکبيرونه ويل مستحب دي، مګر د حملې کولو په وخت يې په اوچته ويل پکار دي.(٦٦)

وصيت (٢٩)

په غنيمت کې د غلا څخه په کلکه ځان وساته.

ځکه الله تعالی فرمايي: ﴿وَمَن يَغۡلُلۡ يَأۡتِ بِمَا غَلَّ يَوۡمَ ٱلۡقِيَٰمَةِۚ﴾ آل عمران: ١٦١

ژباړه: څوک چې په غنيمت کې غلا وکړي، نو د قيامت په ورځ به دغه غلا شوی مال راوړي.

او د ابن عباس رَضِيَ اللهُ عَنْهُمَا څخه روايت دی وايي[په هيڅ قوم کې د غنيمت نه غلا نده ښکاره شوې، مګر د هغوی په زړونو کې د دښمن رعب وليدلی دي](٦٧)

(٦٦) صبح الأعشي.

(٦٧) الباني موقوف ذکر کړی او ضعيف دی.

وصيت (۳۰)

په اخير کې درته د الله تعالى او د هغه د رسول ﷺ وصيت ذکر کوم چې د جګړې آداب يې پکې بيان کړي.

الله تعالى فرمايلي دي: ﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِذَا لَقِيتُمۡ فِئَةٗ فَٱثۡبُتُواْ وَٱذۡكُرُواْ ٱللَّهَ كَثِيرٗا لَّعَلَّكُمۡ تُفۡلِحُونَ ﴿٤٥﴾ وَأَطِيعُواْ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَلَا تَنَٰزَعُواْ فَتَفۡشَلُواْ وَتَذۡهَبَ رِيحُكُمۡۖ وَٱصۡبِرُوٓاْۚ إِنَّ ٱللَّهَ مَعَ ٱلصَّٰبِرِينَ ﴿٤٦﴾ ﴾ الأنفال: ٤٥ – ٤٦

ژباړه: اې مؤمنانو کله چې تاسو [د دښمن] د يوې ډلې سره مخامخ شئ، نو ينګې مو کلکې کړئ او الله تعالى ډير يادوئ ترڅو کامياب شئ او د الله تعالى او د هغه د رسول تابعداري کوئ او په خپلو منځونو کې اختلاف مه کوئ، چې کمزوري به شئ او دبدبه به مو لاړه شي، او صبر کوئ، يقينا الله تعالى دصابرانو مل دی.

او درسول الله ﷺ وصيت چې فرمايي«دا لله تعالی په لاره کې غزا کوئ، د کفارو سره وجنګيږئ، د غنيمت څخه څه مه پټوئ، دوکه مه کوئ او مثله [دمړي نه اندامونه غوڅول] مه کوئ »[٦٨]

وصيت (٣١)

د امير المؤمنين لپاره ډيره دعاء کوئ، بيا ستاسو د دې مسکين ورور لپاره، او بيا د دې وصيتونو ژباړه کونکې لپاره.

ځکه چاسره چې د خپل ورور او د هغه د ايمان غم وي، نو دهغه لپاره د سهار په وخت ، په سجدو ، د آذان په وخت او دتولو نه مهم د جګړې په دوران کې دعاء کوي.

فضيل بن عياضرحمه الله وايي[که چيرته ما سره داسې دعاء وی چې هغه يقيني قبوله وي نو م ابه امام[امير المؤمنين]لپاره خاص کړې وی؛ ځکه کله چې هغه اصلاح شي نو زمکه خړوبه شي

(٦٨) صحيح مسلم

او بندګان په امن شي] نو ابن مبارک رحمه الله د هغه سر ښکل کړ او وې ویل:[دغه کار ستانه غیر بل څوک نشي کولی][٦٩]

(٦٩) ابن عساکر په خپل تاریخ کې او ابو نعیم په الحلیه کې، بربهاري په شرح السنه او لالکائي په اصول الاعتقاد کې.

خاتمه او دعاء

زه دعاء كوم تاسو پرې امين ووايئ:

اللّٰهُمَّ ارزقني الإخلاص في القول والعمل، اللّٰهُمَّ ثبتني على الحق وسدد رأيي، اللّٰهُمَّ لين قلبي لأهل طاعتك بموافقة الحق، وارزقني الغلظة والشدة على أعداءك، اللّٰهُمَّ إني ضعيف عند العمل بطاعتك؛ فارزقني النشاط والقوة عليها، ولا تجعلني من الغافلين، اللّٰهُمَّ اجعلني عندك عظيما، وفي نفسي وضيعا، وعند إخواني محبوبا مُهابا، اللّٰهُمَّ أعذني من الأسر، وارزقني شهادة في سبيلك، ولا تأخذني على غرة، وأحسن خاتمتي في الأمور كلها يا مقلب القلوب، اللّٰهُمَّ امين.

ستاسو ورور

ابو حمزه المهاجر

1/رمضان/1428هـ

تم بحمد الله

مكتبة الهمّة

الدّولة الإسلاميّة

كتابٌ يهدي، وسيفٌ ينصر

لومړی چاپ

محرم ١٤٣٨هـ

Download from:aghalibrary.com

مكتبة الهمّة / لومڕی چاپ
محرم ١٤٣٨هـ